خراسان روزنامه صبح ایران
شنبه ۲۲ مهر ۱۳۹۶ . ۲۳ محرم ۱۴۳۹ . شماره ۱۹۶۵۷

نبض بازار

طی سال های اخیر، سیستم های گرمایشی ساختمان ها، تغییرات اساسی کرده اند. حالا دیگر کانال های دودکش بخاری، جایشان را به شبکه های لوله کشی آب برای شوفاژ و آبگرمکن های دیواری داده اند. همچنین، فناوری «گرمایش از کف» با وجود هزینه های بیشتری که روی دست صاحبش می گذارد، با اقبال مردم مواجه شده است. با این همه، به نظر می رسد «بخاری» هنوز هم دست بالا دارد و با ورود اولین موج سرد، بازارش حسابی داغ می شود.

آن چه برای خرید بخاری باید بدانیم

یک بخاری خوب برای خانه

خبرنگار روشنک غفاریان
h.habibi@khorasannews.com

وقتی حرف از بخاری به میان می آید، ناخودآگاه خاطره‌ای روشن در ذهنم مرور می شود. آن زمان مدرسه می رفتم و اوایل آذر بود. طی یک شبانه روز، چنان برفی بارید که همه مقاطع تحصیلی تا چهار روز متوالی تعطیل شد.

روز دوم تعطیلی، مهمانی آش خوران در خانه مادر جان برگزار شد. نزدیک به سی نفر دور هم گرد آمدیم و هر کس به کاری مشغول بود. تقریبا همه بچه ها و همچنین آقایان فامیل در حیاط جمع شدیم. اول قرار بود یک آدم برفی بزرگ بسازیم. اما خیلی زود، کار به پرتاپ گلوله های برفی رسید. طولی نکشید که دو جبهه رسما در دو سوی حیاط شکل گرفت و بازی به جنگی تمام عیار تبدیل شد. راستش را بخواهید، بچه ها بیش از آن که بزنند، خوردند. دست آخر، این مادر جان بود که سوت پایان را زد و همه را پای سفره فراخواند. پس از ناهار، خسته و کمی سرما زده، کنار اتاق رفتم. یک بخاری سبز رنگ با شعله های بلند آبی می سوخت و حسابی فضا را گرم می کرد. بالشی روی زمین گذاشتم و در راستای بخاری دراز کشیدم. گرمایش یکباره توی صورتم زد. به حرکت شعله ها خیره شدم و کم کم بینی یخ زده ام گرم شد. نمی دانم کی خوابم برد، خوابی شیرین و دلچسب که دیگر هیچ وقت مانند آن را تجربه نکردم. اما تصویر شعله های آبی با این خاطره عجین شد و در ذهن من ماند. شاید بخاری، نمادی از خاطرات خوب خیلی ها باشد. گرچه شکل و شمایلش نسبت به گذشته فرق کرده است، هنوز هم مشتریان پر و پا قرصی دارد. پس با سرد شدن هوا، دخل و خرج هم دست به کار شد تا به خریداران این کالای محبوب یاری برساند تا انتخابی هر چه بهتر داشته باشند.

چه نوع بخاری، برای چه مکانی

برای آن که کارتان ساده شود و در بازار بخاری سردرگم نشوید، ابتدا معین کنید که باید چه نوع بخاری بخرید. اگر قرار است یک فضای کوچک با کلی درز و منفذ گرم شود، بخاری های «بدون دودکش» مناسب کار شماست. این مدل، اصلا لوله خروجی ندارد و هوای لازم برای احتراق را از محیط اطرافش می گیرد. با این حساب، استفاده از آن در خانه یا جایی که دربسته و محصور است با عقل جور در نمی آید. خانم نازنین ب. یکی از کسانی است که قبلا از این بخاری ها در خانه داشته است: «ما یک مدل [بخاری] بدون دودکش برند «آبسال» داشتیم، ولی تا وقتی روشن بود دایم سردرد و سرگیجه می گرفتیم. بعد فهمیدیم استفاده از این ها در جایی که تهویه خوبی نداشته باشد، ممنوع است».

انواع دیواری و زمینی بخاری هایی که دودکش دارند اما برای هر محیطی قابل استفاده اند، از جمله خانه یا دفتر کار، در بازار یافت می شود. مدل دیواری عموما کوچک است و جای کمی می گیرد. در عوض گرمای زیادی هم ندارد و برای محیط های زیر ۵۰ متر مربع خوب است. البته مشکلاتی هم وجود دارد. آقای فرهی یکی از منتقدان این مدل معتقد است که مثل انواع زمینی، راحت «وردار و بذار» نمی شود. همچنین پس از مدتی، روی دیوار آثار سیاهی می افتد و ترک های زیادی ایجاد می شود. به نظر می رسد بخاری های دودکش دار زمینی محبوب ترین انواع موجود در بازار هستند.

اول ایمنی، بعد خرید بخاری

اگر می خواهید برای مغازه، آلاچیق رو باز یا محیطی که جریان هوا در آن برقرار است، بخاری بدون دودکش بخرید، به سیستم OSD آن هم عنایت داشته باشید. بر اساس توضیحات یکی از فروشندگان در پاساژ «انقلاب» مشهد، وقتی اکسیژن هوای محیط به کمتر از ۲۰ درصد برسد، این سیستم، خود کار بخاری را خاموش می کند و تا مناسب شدن وضع هوا، عمرا نمی گذارد بخاری روشن شود.

بخاری های دودکش دار هم شرایط ایمنی خودشان را دارند. پیش از این ها، بعضی بخاری ها «ترموکوپل» نداشتند که علت اصلی بسیاری پیشامدهای ناگوار بود. اما حالا به مدد فشار و نظارت سازمان استاندارد، این سیستم برای همه بخاری ها برقرار است تا اگر به هر دلیلی شعله آتش خاموش شد، جریان گاز قطع شود. پس هنگام خرید، اندکی وقت صرف کنید و دنبال نشان استاندارد کالا نیز بگردید. نشان های CE و TSE کیفیت هم حاکی از وضعیت مطلوب کالاست.

اندازه خانه و بزرگی بخاری

گاهی پیش می آید وقتی به خانه کسی می روید، بخاری شان آن قدر بزرگ است که شرایط سونا را برای آدم تداعی می کند. ولی در خانه دیگری، یک بخاری کوچک گوشه سالنی سرد و بزرگ، به غریبی مانده است و هر چه زور می زند خودی نشان دهد، موفق نمی شود. اما چطور این مشکل را حل کنیم؟ تقریبا روی همه بخاری های گازی یک برچسب فلزی نصب می شود که از قدرت گرمادهی آن حکایت دارد. سازندگان، این ویژگی را به واسطه رقمی با واحد کیلو کالری بر ساعت نشان می دهند. اما در بازار، ظرفیت بخاری ها عموما از شش هزار تا ۱۶ هزار و بیشتر بیان می شود. برای آن که دریابیم قدرت بخاری با فضای مدنظرمان می خواند یا نه، یک ضرب و یک تقسیم نیاز است:

اندازه فضای مدنظر (متر مربع) × ۳ = عدد اول

قدرت گرمادهی بخاری (کیلو کالری) ÷ ۲۴ = عدد دوم

هر چه اعداد اول و دوم به هم نزدیک تر (یا مساوی) باشند، بخاری انتخابی گزینه مناسب تری خواهد بود. اما این همه ماجرا نیست. بخاری های دودکش دار حدود ۳۰ درصد انرژی گرمایی را هدر می دهند. اگر رده انرژی بخاری پایین باشد، میزان هدررفت بیشتر هم می شود. پس دیگر عامل تاثیرگذار در انتخاب، حروف انگلیسی بزرگی است که سازمان بهینه سازی مصرف سوخت، برای هر بخاری در نظر می گیرد. بهترین انواع بخاری آن هایی هستند که در رده A یا B قرار می گیرند. اما گویا این محصولات در بازار داخل نایاب اند و دخل و خرج هر چه تلاش کرد، چیزی نیافت. آن چه در بیشتر مغازه ها به فروش می رسد، از رده D و E است.

بخاری هر چه بزرگ تر و قوی تر باشد، گران تر است. چرا که میزان ورقه های فلزی به کار رفته و ضخامت رنگ نسوز در آن بیشتر می شود و نرخ کالا را بالا می برد. مثلا یک مدل ساده از بخاری ۱۵ هزار «نیک کالا» ۳۹۵ هزار تومان است. در حالی که همان مدل اگر هفت هزار باشد، ۷۰ هزار تومان ارزانتر در می آید. اما رده بندی انرژی، اثر محسوسی بر قیمت بخاری ها ندارد.

طرح و رنگ بخاری

سال هایی نه چندان دور، مردم علاقه وافری به شومینه پیدا کرده بودند. در هر خانه ای فارغ از این که نقشه و سبکش چه باشد، یک شومینه کار گذاشته می شد، البته از نوع گازی. گاهی تمام شبانه روز روشن بود و اعضای خانواده کنارش می نشستند و همچنین به مهمان ها هم کلی پز می دادند. اما اولین سری قبض گاز که به دست مردم رسید، تازه دریافتند که پشت این دکوری به ظاهر کارآمد، چه مشکلاتی نهفته است. بماند که خیلی ها قبل تر فهمیده بودند از شومینه، گرمایی بلند نمی شود و در عمل بی مصرف است. در این میان، سازندگان بخاری از این علاقه مردم بهره بردند و محصولاتی با طرح «شومینه» تولید کردند. هر سال مدل های جدیدی از این دست به بازار می آید که بیش از پیش به یک شومینه واقعی شبیه است. بعضی از آن ها حتی چوب مصنوعی هم دارند. اگر برند محصول را در نظر نگیریم، قیمت بخاری های طرح شومینه یکی دو گز بالاتر از بقیه است و می تواند ۶۰ تا ۲۰۰ هزار تومان گران تر باشد.

رنگ بخاری ها بیشتر تیره است و کمتر پیش می آید رنگ های روشن در ساخت شان به کار رود. اما بعضی از انواع دیواری یا بدون دودکش، سفید است که بسیار با اقبال تازه عروس ها مواجه می شود. خیلی از آن ها در بازار به دنبال بخاری های بزرگ سفید رنگ هستند. اما یکی از فروشندگان عمده در خیابان بهار مشهد ادعا می کند که رنگ سفید پس از مدتی به سبب گرمای زیاد بخاری تغییر می کند و کرمی یا خاکستری می شود و دیگر زیبا نیست. با این همه، بیش از آن که طرح و اندازه بخاری روی قیمتش اثر دارد، رنگ و لعابش ندارد.

بازار برندهای بخاری

این طور که دخل و خرج از تفحص در بازار بخاری دستگیرش شد، همه برندهای موجود، ساخت ایران هستند. البته نام هایی چون «هیوندای» ممکن است این تصور را به وجود آورد که بخاری خارجی هم داریم. ولی این برندها تولید داخل هستند و «تحت لیسانس» کشوری دیگر مثل کره جنوبی ساخته می شوند. تفاوت نرخ میان برندهای مختلف بسیار زیاد است. گاهی دو بخاری با شکل و قیافه ای مشابه و گرمادهی نسبتا یکسان، می توانند تا ۳۰۰ هزار تومان اختلاف قیمت داشته باشند. برخی فروشندگان معتقدند که این تفاوت به هزینه قطعات برمی گردد. برای مثال، برخی تولید کنندگان «ترموکوپل» را از چین وارد می کنند در حالی که ساخت آن در داخل امکان پذیر است و نیاز به دانش فنی خاصی هم ندارد. همچنین، قسمت OSD، «فوبین» و مغز بخاری از اسپانیا می آید و لعاب بدنه یا حتی ورق بخاری نیز از ترکیه وارد می شود. همه این ها می تواند در نرخ تمام شده کالا موثر باشد. با این همه، برندهای نام آشنا و قدیمی تر جایگاه ویژه ای در بازار دارند و طبیعی است که قیمت محصولاتشان بیشتر از دیگر تولیدات داخلی باشد.

نام برند و مدل بخاری های گازی	قیمت به تومان
بدون دودکش آبسال	۱۹۳-۲۸۰ هزار
بدون دودکش پلار	۲۰۰-۲۷۰ هزار
بدون دودکش انرژی	۱۴۰ هزار
طرح شومینه نیک کالا ۲۲ تا ۲۸ هزار قدرت	۴۵۰-۶۳۰ هزار
معمولی نیک کالا ۱۶۰۰۰	۴۰۰ هزار
معمولی نیک کالا ۷۰۰۰	۳۲۰ هزار
معمولی نیک کالا ۱۲۰۰۰	۳۶۰ هزار
معمولی پلار ۷۰۰۰	۲۴۵-۲۷۰ هزار
طرح شومینه پلار ۶ تا ۱۵ هزار	۲۹۳-۳۵۰ هزار
انواع شومینه گازی هیوندای	۴۶۰-۵۴۰ هزار
طرح شومینه مشهد دوام	۳۸۰-۵۲۰ هزار
معمولی مشهد دوام اندازه بزرگ	۲۵۵-۲۹۰ هزار
معمولی مشهد دوام اندازه کوچک	۲۲۵-۲۵۰ هزار
رویال طرح معمولی مروارید سوز	۲۵۵-۲۷۰ هزار
طرح گل نقره ای جهان کار	۳۸۰-۴۳۰ هزار
شومینه گازی گل نقره ای جهان کار	۴۱۰ هزار